

Bibliography (transliterated): 1. Aaker Djevid. *Sozdanie sil'nyh brendov.* – M.: Izdatel'skij Dom Grebennikova, 2003. – 439 s. 2. German D. *Brend – jeto i est' strategija* – Rezhim dostupu: <http://intaiev.ru/index.php?id=694>. 3. Gjed. T. 4D *Brending: vzlamyvajja korporativnyj kod setevoj jekonomiki*, 2005. – 230 s. 4. Pronishin A. *Novaja cennost' prodazh – novye strategii prodazh* - Rezhim dostupu: <http://management.com.ua/marketing/mark187.html>. 5. Haminich S., Burjak V. *Osoblivosti stvorennja konkurentospromozhnogo brendu* - Rezhim dostupu: http://experts/in/ua/baza/analitic/mdex.php?ELEMENT_ID=32371.

Надійшла до редколегії 18.03.2014

УДК 657.1

С.В. БРІК, канд.екон.наук, доц., НТУ «ХПІ», Харків

ПРО ЗМІНУ ПРИЗНАЧЕННЯ РАХУНКУ 01 «ОРЕНДОВАНІ НЕОБОРОТНІ АКТИВИ»

Пропонується використання позабалансового рахунку 01 «Орендовані необоротні активи» в зв'язку з новою редакцією Наказу Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 627. Розглядаються особливості укладання договорів оренди нематеріальних активів та наслідків їх невиконання.

Ключові слова: орендовані необоротні активи, ліцензія використання об'єкта права інтелектуальної власності, авторське право та суміжні з ним права.

Вступ. Сьогодні в Україні поступово проводиться реформування системи бухгалтерського обліку та приведення її до міжнародних стандартів, тому відбуваються деякі зміни в використанні Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. В зв'язку з цим потребують детального розгляду особливості застосування окремих рахунків бухгалтерського обліку.

Аналіз основних досягнень і літератури. Дослідження окремих теоретичних і практичних аспектів формування підходів до використання рахунків бухгалтерського обліку неодноразово здійснювалися як теоретиками застосування бухгалтерського обліку в Україні (Ф.Ф.Бутинець, С.Ф. Голов), так і бухгалтерами – практиками.

Мета дослідження. Метою статті є дослідження змін, що внесені діючим законодавством до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Матеріали досліджень. Питання доцільного використання відповідних рахунків бухгалтерського обліку підприємства знаходяться в центрі уваги багатьох бухгалтерів – практиків, бо невідповідне їх використання веде до

© С.В. Брік, 2014

спотворення даних бухгалтерського обліку та надання користувачам недостовірної інформації. Тому матеріали цього дослідження будуть корисними саме для практичного використання.

Відповідно до пп. 18 п. 6 Наказу № 627, призначення рахунку 01 «Орендовані необоротні активи» розділу «Клас 0. Позабалансові рахунки» було викладено в новій редакції.

Нова редакція тексту позабалансового рахунку 01 «Орендовані необоротні активи» відрізняється від колишньої тим, що на цьому рахунку обліковуються активи, зокрема, отримане в користування авторське право та суміжні з ним права, за користування якими сплачується роялті, на підставі відповідних договорів, зокрема, але не виключно оренди (лізингу), і враховуються на балансі орендодавця.

Це все до того, що прийняті в оперативну оренду основні засоби і нематеріальні активи зараховуються на позабалансовий рахунок 01 «Орендовані необоротні активи» за балансовою (залишковою) і первісною вартістю орендодавця, що зазначається в договорі операційної оренди.

Необхідність зазначення в договорі операційної оренди балансової (залишкової) та початкової вартості майна орендодавця, обумовлена тим, що орендар несе ризик його випадкового знищення або випадкового пошкодження на підставі ст. 772 ЦКУ.

Крім того, положення ст. 779 ЦКУ зобов'язують орендаря усунути погіршення речі, які сталися з його вини. А в разі неможливості відновлення речі орендодавець має право вимагати відшкодування завданих йому збитків.

Ліцензія ж на використання об'єкта права інтелектуальної власності може бути оформлена як окремий документ або бути складовою частиною ліцензійного договору на підставі ч. 2 ст. 1108 ЦКУ.

Згідно ч. 3 ст. 1109 ЦКУ в ліцензійному договорі визначаються:

- вид ліцензії (вважається, що за ліцензійним договором надається невиключна ліцензія, якщо інше не встановлено ліцензійним договором);
- сфера використання об'єкта права інтелектуальної власності (конкретні права, що надаються за договором, способи використання цього об'єкта, територія та строк, на які надаються права і т. п.). Права на використання об'єкта права інтелектуальної власності та способи його використання, які не визначені у ліцензійному договорі, вважаються що не надані ліцензіату;
- розмір, порядок і строки виплати плати за використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- інші умови, які сторони вважають за доцільне (але не зобов'язані) включити в договір.

Слід зазначити, що відповідно до ч. 9 ст. 1109 ЦКУ умови ліцензійного

договору, які суперечать положенням цього Кодексу, є нікчемними. Отже, це можна віднести і до обов'язкового вказівкою в ліцензійному договорі балансової вартості майнових прав на авторське право та суміжні з ним права.

Договір про передачу прав на використання творів вважається укладеним, якщо між сторонами досягнуто згоди щодо всіх істотних умов, встановлених ч. 2 ст. 33 Закону № 3792 :

- терміну дії договору;
- способу використання твору;
- території , на яку поширюється передане право;
- розміру і порядку виплати авторської винагороди;
- інших умов, щодо яких за вимогою однієї зі сторін повинно бути отримано згоду.

Авторська винагорода визначається у договорі у вигляді відсотків від доходу, отриманого від використання твору, або у вигляді фіксованої суми, або іншим чином. При цьому ставки авторської винагороди не можуть бути нижчими за мінімальні ставки, встановлені Кабміном.

Майнові права, не зазначені в авторському договорі як передані суб'єктом авторського права, вважаються їм не переданими і зберігаються за ним на підставі ч. 8 ст. 33 Закону № 3792.

Відповідальність за невиконання авторського договору встановлена ст. 34 Закону № 3792, відповідно до якої сторона, не виконала або неналежним чином виконала зобов'язання за авторським договором, зобов'язана відшкодувати іншій стороні всі збитки, в т. ч. упущену вигоду. Спори щодо відповідальності за невиконання умов авторських договорів вирішуються у суді.

Деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності, Пленум Вищого Господарського Суду України виклав у постанові від 17.10.2012 р. № 12.

Нагадаємо, що в бухгалтерському обліку згідно з п. 10 П (С) БО 8 придбані (створені) нематеріальні активи зараховуються на баланс підприємства / установи за первісною вартістю. Однак нормами п. 7 П (С) БО 8 визначено, що нематеріальний актив, отриманий в результаті розробки, слід відображати в балансі за умов, якщо підприємство / установа має:

- намір, технічну можливість та ресурси для доведення нематеріального активу до стану, у якому він придатний для реалізації або використання;
- можливість отримання майбутніх економічних вигод від реалізації або використання нематеріального активу;
- інформацію для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробкою нематеріального активу.

Якщо нематеріальний актив не відповідає вищезгаданим критеріям визнання, то витрати, пов'язані з його придбанням чи створенням, визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були понесені, без визнання таких витрат у майбутньому нематеріальним активом (п. 8 П (С) БО 8).

Отже, ліцензіар часто не зможе вказати в договорі первісну вартість авторських і суміжних прав у зв'язку з відсутністю останньої.

Висновок: На позабалансовому рахунку 01 «Орендовані необоротні активи» неможливо враховувати вартість отриманого в користування авторського права та суміжних з ним прав, за користування якими виплачується роялті, як за ліцензійним договором, так і за договором про передачу прав на використання творів .

Список літератури: 1.Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435 -IV.2.Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755 -VI.3.Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні » від 16.07.99 р. № 996 -XIV .4.Закон України « Про авторське право і суміжні права» від 23.12.93 р. № 3792 -XII.5.Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Змін до деяких нормативно- правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» від 27.06.2013 р. № 627 .6.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 .7.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18.10.99 р. № 242.8.Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291.9.План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291.

Bibliography (transliterated): 1. *Civil'niy kodeks Ukraini* vid 16.01.2003 r. № 435 -IV.2. *Podatkoviy kodeks Ukraini* vid 02.12.2010 r. № 2755 -VI.3. *Zakon Ukraini «Pro buhgalters'kij oblik ta finansovu zvitnist' v Ukraini»* vid 16.07.99 r. № 996 -XIV .4. *Zakon Ukraini « Pro avtors'ke pravo i sumizhni prava»* vid 23.12.93 r. № 3792 -XII.5. *Nakaz Ministerstva finansiv Ukraini «Pro zatverdzhennja Zmin do dejakih normativno- pravovih aktiv Ministerstva finansiv Ukraini z buhgalters'kogo obliku»* vid 27.06.2013 r. № 627 .6. *Polozhennja (standart) buhgalters'kogo obliku 7 «Osnovni zasobi»*, zatverdzhene nakazom Ministerstva finansiv Ukraini vid 27.04.2000 r. № 92 .7. *Polozhennja (standart) buhgalters'kogo obliku 8 «Nematerial'ni aktivi»*, zatverdzenij nakazom Ministerstva finansiv Ukraini vid 18.10.99 r. № 242.8. *Instrukcija pro zastosuvannja Planu rahunkiv buhgalters'kogo obliku aktiviv, kapitalu, zobov'jazan' i gospodars'kih operacij pidpriemstv i organizacij*, zatverdzhena nakazom Ministerstva finansiv Ukraini vid 30.11.99 r. № 291.9. *Plan rahunkiv buhgalters'kogo obliku aktiviv, kapitalu, zobov'jazan' i gospodars'kih operacij pidpriemstv i organizacij*, zatverdzenij nakazom Ministerstva finansiv Ukraini vid 30.11.99 r. № 291.

Надійшла до редакції 19.03.2014